

מכון "אורח חיים החדשי" – ללימוד כל ספר "אורח חיים" – במעגל החודש
 שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך חלק אורח חיים"
 מטרות המפעל: לזכות כל אחד מישראל להיות "בן עולם הבא"

עמ"י

עש"ן

האם אתה רוצה להיות "בן עולם הבא"?

מז
לחודש

אורח חיים החדשי
לימוד שולחן ערוך אורח חיים
לכל החודש - ח' עמודים ליום

גליין
מ"ז

**כל השנה "הלכות" ב"כל יום"
 מובטח לו שהוא "בן עולם הבא"!**

קודם הלימוד יאמר: הנני רוצה ללמוד. כדי שביאני התלמוד לידי מעשה. ולידי מדות ישרות. ולידי דיעת התורה. ובהיני עושה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם יהוה ובשם אדני מתנחלים יאהדוניה על ידי הנעלם בדחילו ורחימו ביהודא שלים בשם כל ישראל.

מז לחודש

המשך הלכות שבת, סימן שכח – דין חולה בשבת

לח. מותר לאכול שרפים מתוקים ולגמוע ביצה חיה כדי להנעים הקול:

לט. אין עושים אפיקטוזין (פירש הערוך אפיק טפי זון כלומר להוציא עורף המזון) דהיינו גרמת קיא אפילו בחול משום הפסד אוכלים ואם מצטער מרוב מאכל בחול מותר אפילו בסם ובשבת אסור בסם ומותר ביד:

מ. החושש במעיו מותר ליתן עליהם כוס שעירו ממנו חמין אף על פי שעדיין יש בו הבל:

מא. מי שנשתכר שרפואתו לסוך כפות ידיו ורגליו בשמן (ומלח) מותר לסוכם בשבת:

מב. אין מתעמלין היינו שדורס על הגוף בכח כדי שייגע ויזיע ואסור לרחוק כריסו של תינוק כדי להוציא הרעי:

מג. מותר לכפות כוס חם על הטבור ולהעלותו ולהעלות אזנים בין ביד בין בכלי ולהעלות אונקלי דהיינו תנוך שכנגד הלב שנכפף לצד פנים שכל אחד מאלו אין עושים בסמנים כדי שנחוש לשחיקה ויש לו צער מהם:

מד. רוחצין במי גררה ובמי חמתן ובמי טבריה ובמים היפים שבים הגדול אף על פי שהם מלוחים שכן דרך לרחוץ בהם וליכא הוכחה דלרפואה קא עביד אבל לא במים הרעים שבים הגדול ובמי משרה שהם מאוסין ואין דרך לרחוץ בהם אלא לרפואה ודוקא ששוהא בהם אבל אם אינו שוהא בהם מותר שאינו נראה אלא כמיקר:

מה. לוחשים על נחשים ועקרבים בשביל שלא יזיקו ואין בכך משום צידה:

מו. נותנין כלי על גבי העין להקר והוא שיהא כלי הניטל בשבת:

מז. עצם שיצא ממקומו מחזירין אותו:

מח. אסור להניח בגד על מכה שיוצא ממנו דם מפני שהדם יצבע אותו ואסור להוציא דם מהמכה לכך יש לרחוץ המכה במים או ביין תחלה להעביר דם שבמכה ויש אומרים שכורך קורי עכביש על המכה ומכסה בהם כל הדם וכל החבורה ואחר כך כורך עליו סמרטוט:

מט. אסור לשום פתילה בפני הטבעת כדרך שנוהגים לעשות למי שהוא עצור אלא אם כן ישים אותה בשינוי שיאחזנה בשתי אצבעותיו ויניחנה בנחת:

סימן שכט – על מי מחללין שבת, ובו ט' סעיפים

א. כל פקוח נפש דוחה שבת והזריז הרי זה משוכח אפילו נפלה דליקה בחצר אחרת וירא שתעבור לחצר זו ויבא לידי סכנה מכבין כדי שלא תעבור:

ב. אין הולכים בפקוח נפש אחר הרוב אפילו היו ט' עובדי כוכבים וישראל אחד בחצר ופירש אחד מהם לחצר אחרת ונפל עליו שם מפולת מפקחין כיון שנשאר קביעות הראשון במקומו חשבינן ליה כמחצה על מחצה אבל אם נעקרו כלם ובשעת עקירתן פירש אחד מהם לחצר אחרת ונפל עליו אין מפקחין עליו שכיון שנעקר קביעות הראשון ממקומו אמרינן כל דפריש מרובא פריש:

ג. מי שנפלה עליו מפולת ספק חי ספק מת ספק הוא שם ספק אינו שם אפילו אם תמצא לומר שהוא שם ספק עכו"ם ספק

ישראל מפקחין עליו אף על פי שיש בו כמה ספיקות:

ד. אפילו מצאוהו מרוצץ שאינו יכול לחיות אלא לפי שעה מפקחין ובדקים עד חוטמו אם לא הרגישו בחוטמו חיות אז ודאי מת לא שנא פגעו בראשו תחלה לא שנא פגעו ברגליו תחלה:

ה. מצא עליונים מתים לא יאמר כבר מתו תחתונים אלא מפקח עליהם שמא עדיין הם חיים:

ו. עכו"ם שצרו על עיירות ישראל אם באו על עסקי ממון אין מחללין עליהם את השבת באו על עסקי נפשות ואפילו סתם יוצאים עליהם בכלי זיין ומחללין עליהם את השבת ובעיר הסמוכה לספר אפילו לא באו אלא על עסקי תבן וקש מחללין עליהם את השבת. הגה: ואפילו לא באו עדיין אלא רוצים לבוא (אור זרוע):

ז. יש מי שאומר שבזמן הזה אפילו באו על עסקי ממון מחללין שאם לא יניחנו ישראל לשלול ולבוז ממונו יהרגנו והוי עסקי נפשות (ומכל מקום הכל לפי הענין) (פסקי מהרא"י סימן ק"ג):

ח. הרואה ספינה שיש בה ישראל המטרופת בים וכן נהר שוטף וכן יחיד הנדרף בפני עכו"ם מצוה על כל אדם לחלל עליהם שבת כדי להצילם. (ועיין לעיל סוף סימן ש"ז מי שרוצים לאנסו אם מחללין עליו שבת):

ט. כל היוצאים להציל חוזרים בכלי זיינם למקומם:

סימן של – דיני יולדת בשבת, ובו י"א סעיפים

א. יולדת היא כחולה שיש בו סכנה ומחללין עליה השבת לכל מה שצריכה קוראין לה חכמה ממקום למקום

הנה מובא פאן ספר שולחן ערוך אורח חיים מחולק לכל החודש. שמונה עמודים ליום. כך נמור כל אורח חיים מדי חודש בחדשו. וזוהי ה"היות "בן עולם הבא". נא תפרסם בכתבי פנסיות ובכתבי מדרשות. ובשמחות. וכלל החברים וידידים. תזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים עמוד א – עמוד א זוכה לפנים צדיקים!

ומילדין (אותה) ומדליקין לה נר אפילו היא סומא ומכל מקום בכל מה שיכולין לשנות משנין כגון אם צריכים להביא לה כלי מביאו לה חברתה תלוי בשערה וכן כל כיוצא בזה:

ב. עכו"ם אין מילדין אותם בשבת אפילו בדבר שאין בו חילול שבת:

ג. נקראת יולדת לחלל עליה שבת משתשב על המשבר או משעה שהדם שותת ויורד או משעה שחברותיה נושאות אותה בזרועותיה שאין בה כח להלוך כיון שנראה אחד מאלו מחללין עליה את השבת:

ד. כל שלשה ימים הראשונים אפילו אמרה אינה צריכה מחללין עליה את השבת משלשה ועד ז' אמרה אינה צריכה אין מחללין מכאן ואילך אפילו אמרה צריכה אני אין מחללין עליה אלא הרי היא עד שלשים יום כחולה שאין בו סכנה:

ה. היושבת על המשבר ומתה מביאין סכין בשבת אפילו דרך רשות הרבים וקורעים בטנה ומוציאים הולד שמא ימצא חי. הגה: ומה שאין נוהגין עכשיו כן אפילו בחול משום דאין בקיאין להכיר במיתת האם בקרוב כל כך שאפשר לולד לחיות (איסור והיתר):

ו. עושין מדורה ליולדת כל שלשים יום ואפילו בתקופת תמוז (ואם מותרים אחרים להתחמם כנגד המדורה עיין לעיל סימן רע"ו):

ז. הולד שנולד עושין לו כל צרכיו ומרחיצין אותו ומולחין אותו וטומנין השליא כדי שיחם הולד וחוחכים את הטבור והני מילי בנוולד לט' או לז' אבל נולד לח' או ספק בן ז' או בן ח' אין מחללין עליו אלא אם כן גמרו שערו וצפרניו:

ח. נולד לח' או ספק בן ז' או בן ח' שלא גמרו שערו וצפרניו אסור לטלטלו אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפני צער החלב שמצערה וכן היא בעצמה יכולה להוציא בידה החלב המצער אותה:

ט. מישרים אברי הולד שנתפרקו מחמת צער הלידה:

י. מותר לכרכו בבגדיו שלא יתעקמו אבריו:

יא. אם נפלה ערלת גרון הולד מותר לשום אצבע לתוך פיו ולסלק הערלה למקומה אף על פי שפעמים שמקיא:

סימן שלא – דין מילה בשבת, ובו י' סעיפים

א. עושים כל צרכי מילה בשבת מוהללין ופורעין ומוצצין ונותנין עליו כמון:

ב. כל זמן שלא סילק ידו מן המילה חוזר אפילו על ציצין שאינם מעכבין סילק ידו אינו חוזר אלא על ציצין המעכבין ואלו הם המעכבין בשר החופה אפילו רוב גובהה של עטרה במקום אחד:

ג. בין ח' אם גמרו שערו וצפרניו מלין אותו בשבת ואם לא גמרו אפילו אם הוא ספק בן ז' ספק בן ח' אין מלין אותו בשבת ואין צריך לומר בן ח' ודאי ואם הוא בן שבע ודאי אפילו לא גמרו שערו וצפרניו מלין אותו (ועיין ביורה דעה סימן רס"ו):

ד. מילה שלא בזמנה אינה דוחה שבת:

ה. אנדרוגינוס ונולד בין השמשות ונולד כשהוא מהול ויוצא דופן וכותית שילדה ואחר כך נתגירה ומי שיש לו שתי ערלות אין מילתן דוחה שבת:

ו. מכשירי מילה שאפשר לעשותם מערב שבת אינם דוחים את השבת לפיכך אם לא הביא איזמל למילה מערב שבת לא יביאנו בשבת אפילו במקום שאין בו אלא איסור דרבנן שהעמידו חכמים דבריהם במקום כרת. ולומר לאינו יהודי לעשותם אם הוא דבר שאם עשהו ישראל אין בו איסור אלא מדרבנן אומר לאינו יהודי ועושהו ואם הוא דבר שאסור לישראל לעשותו מן התורה לא יאמר לאינו יהודי לעשותו (ועיין לעיל סימן ש"ז):

ז. לא היה לו כמון שחוק מערב שבת לא ישחקנו אלא לועס בשיניו אם לא עירב מאתמול יין ושמן ליתן עליה לא יערבם היום אלא יתן כל אחד לבדו:

ח. אין עושין לה חלוק אלא כורך עליה סמרטוט ואם אין לו כורך על אצבעו דרך מלבוש לשנות מדרך הוצאה בחול ומביא דרך חצר אחרת אפילו לא נשתתפו יחד:

ט. בזמן חכמי הגמרא אם לא היו רוחצים את הולד לפני המילה ולאחר המילה וביום שלישי למילה במים חמין היה מסוכן לפיכך נזקקו לכתוב משפטו כשחל להיות בשבת והאידינא לא נהגו ברחיצה כלל ודינו לרחוץ בשבת אם רצו כדין רחיצת כל אדם. הגה: ובמדינות אלו

נוהגים לרחצו לפני המילה בחמין שהוחמו מאתמול ולאחר המילה במוצאי שבת וכן אם היה יום ג' למילתו בשבת ורואים שיש צורך לרחצו מכינים חמין מבעוד יום ורוחצים אותו בשבת וכל זה מן הסתם אבל אם רואים שיש לחוש לסכנה אם לא ירחצו אותו אחר המילה בודאי מותר לרחצו ולחלל עליו שבת מידי דהוי אשאר חולה שיש בו סכנה:

י. אדם שלא מל מעולם לא ימול בשבת אבל אם מל כבר פעם אחת מותר למול בשבת אפילו אם הוא אבי הבן. הגה: ועיין עוד דיני מילה בטור יורה דעה סימן רס"ו:

סימן שלב – שלא לילד הבהמה בשבת, ובו ד' סעיפים

א. אין מילדין את הבהמה בשבת:

ב. אין מפרכסין לבהמה גלדי מכה ולא סכין אותה בשמן והני מילי בגמר מכה דליכא אלא משום תענוג אבל בתחלת מכה דאיכא צערא שרי:

ג. אם אכלה כרשינין הרבה ומצטערת יכול להריצה בחצר כדי שתיגיע ותתרפא:

ד. אם אחזה דם יכול להעמידה במים כדי שתצטנן ואם הוא ספק שאם לא יקיוז לה דם תמות מותר לומר לאינו יהודי להקיזה:

סימן שלג – שלא לפנות אוצר בשבת, ובו ג' סעיפים

א. אוצר של תבואה או של כדי יין אף על פי שמותר להסתפק ממנו אסור להתחיל בו לפנותו אלא לדבר מצוה כגון שפינהו להכנסת אורחים או לקבוע בו בית המדרש וכיצד מפנהו אם היה האוצר גדול מפנה ממנו חמש קופות (שבכל קופה שלש סאים) (הגהות מרדכי ורי"ן פרק מפנין) לא היה בו אלא חמש קופות מפנה מהם ארבע קופות אבל כולו לא יפנה שמא יבא להשוות גומות. הגה: וכל שבות שהתירו משום צורך מצוה מותר גם כן לצורך אורחים ולא מקרי אורחים אלא שנתארחו אצלו בביתו או שזימן אורחים שנתארחו אצל אחרים (תרומת הדשן סימן ע"ב) אבל כשזימן חבירו לסעוד אצלו לא מקרי אורחים ואינה סעודת מצוה רק סעודת רשות (בית יוסף):

ב. כשמפנה אלו ארבעה או חמשה קופות לא יחלקם בקופות קטנות להוליכם בהרבה פעמים כדי להקל המשאוי מפני שמרבה בהילוך ואוושא מלתא טפי:

הנה מובא פאן ספר שו"תן ערוך אורח חיים מחולק לפרקי החודש. שמונה עמודים ליום. כף יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויופה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בבתי פנסיות ובבתי מדרשות. ובשמחות. וכל החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "הש"ס" בכל יום. שהוא "תורה לשמה"!

זכה לבנים צדיקים!

ט"ז לחודש – עמוד ב

ג. אלו ד' או ה' קופות שמפנה היינו לאורח אחד ואם באו לו הרבה מפנה כשיעור הזה לכל אורח ואורח ובלבד שלא יפנה אחד לכולם דאיכא טרחא יתירה אלא כל אחד יפנה לעצמו או אחר יפנה בעדו. הגה: חביות של יין שהובאו על עגלה אסור להורידן בשבת אם לא לכבוד אורחים או לצורך מצוה דהוי כמפנה האוצר (אור זרוע):

סימן שלד – דיני דליקה בשבת, ובו כ"ז סעיפים

א. נפלה דליקה בשבת אם הוא בלילה קודם סעודה יכול להציל כדי מזון שלש סעודות הראוי לאדם לאדם והראוי לבהמה לבהמה ובשחרית מזון שתי סעודות ובמנחה מזון סעודה אחת ודוקא בני הבית שהדליקה בו לא יצילו יותר משום דאיכא למיחש שמתוך שטרודים בהצלה ישכחו השבת ויכבו אבל בתים הקרובים ויראים שתגיע להם הדליקה יכולים להציל כל מה שירצו:

ב. (ו)יש מתירים לטלטל מעות ודברים המוקצים כדי להציל מפני הדליקה או מאנסים הבאים לגזלם דבמקום פסידא אין לחוש לאיסור מוקצה ויש אוסרים ואפילו לומר לעכו"ם לטלטל סחורה הנפסדת מחמת גשמים יש מי שאוסר (ועיין לעיל סימן ש"ז סעיף י"ט):

ג. הציל פת נקיה לא יציל פת הדראה (פירוש פת שניטל הדרה דהיינו פת סובין) אבל איפכא שרי:

ד. מצילין מיום הכיפורים לשבת אבל לא משבת ליום הכפורים ויום טוב ולא לשבת הבאה אבל מיום הכפורים למוצאי יום הכפורים מצילים מזון סעודה אחת:

ה. מצילין לחולה ולזקן ולרעבתן כבינוני:

ו. הא דאין מצילין אלא מזון שלש סעודות היינו דוקא בשני כלים אבל בכלי אחד מצילין אפילו יש בו מאה סעודות ואפילו פירש טליתו וקיפל והביא לתוכו וחזר וקיפל והביא לתוכו מותר כיון שמרציא הכל בפעם אחת:

ז. מותר להציל כלי תשמישו הצריכים לו לאותו היום כגון כוסות וקיתונות:

ח. ולובש כל מה שיכול ללבוש ומוציא ופושט וחוזר ולובש ומוציא ופושט ויש מי שאומר שאינו לובש ומוציא אלא פעם אחת בלבד:

ט. ואומר לאחרים בואו והצילו לכם כל אחד מזון שלש סעודות ויכולים ללבוש כל מה שיוכלו ללבוש אם רוצים זוכים בו מן ההפקר כיון שאמר הצילו לכם ואם אינם רוצים לזכות אלא רוצים להחזירו לקבל שכר על הצלתם הרשות בידם ולא הוי שכר שבת:

י. כל הצלה שאמרנו אינה אלא לחצר אחרת המעורבת אבל לא לשאינה מעורבת. הגה: ויש מקילין אף לשאינה מעורבת (סמ"ג והגהות מרדכי):

יא. יש אומרים דכל הצלה שאמרנו היא לחצר ומבוי הסמוכים לרשות הרבים וגם אינם מקורים דדמי לרשות הרבים ומשום דמו לרשו הרבים ומשום הכי אין מתירין להציל אלא מזון שלש סעודות וכלים הצריכים אבל לבית אחר שעירב עמו יכול להוציא כל מה שירצה ואף לחצר לא אמרו אלא לחצר חבירו אבל לחצר שלו שאינה צריכה עירוב יכול להוציא כל מה שירצה ויש אומרים שאין חילוק:

יב. כל כתבי הקדש מצילין האידנא מפני הדליקה וקורין בהם אפילו כתובים בכל לשון ואפילו כתובים בסם ובסיקרא (פירוש מיני צבעונים) ובכל דבר וכן מטבע ברכות שטבעו חכמים מצילין אותם מן הדליקה ומכל מקום התורפה (פירוש מקום מגולה והפקר) וכן תרגום שכתבו עברי כגון יגר שהדותא וכדנא תימרון להון ועברי שכתבו תרגום או בלשון אחר שאותו העם בקיאים בו וכן ספר תורה שיש בו ללקט פ"ה אותיות מתוך תיבות שלמות או שיש בו אזכרה מצילין אותה:

יג. יש מי שאומר דמגלת אסתר הואיל ואין בה אזכרות אם אינה כתובה כמשפטה אשורית על העור ובדיו אין בה קדושה להצילה מפני הדליקה:

יד. הקמיעין שיש בהם פסוקים אין מצילים אותם מפני הדליקה ויש אומרים שמצילין:

טו. מצילים תיק הספר עם הספר ותיק התפלין עם התפלין אף על פי שיש בתוכן מעות והוא הדין לשאר כתבי הקודש:

טז. אם הניח תפלין בארנקי (פירוש כיס) מלא מעות יכול להצילו מפני הדליקה או מפני הגנבים והגולנים למקום שיכול

להציל התפלין ויש מי שאומר דהיינו דוקא כשהניחם שם מערב שבת:

יז. יש מתירים להציל דסקיא מליאה מעות על ידי ככר או תינוק מן הדליקה או מן הגנבים והגולנים ודוקא לרשות היחיד אבל לא לחצר שאינה מעורבת מצילין הספרים אפילו לחצר שאינה מעורבת ולמבוי (פירוש מקום שנכנסים מהם לחצרות) שלא נשתתפו בו ובלבד שיהיו בו שלשה מחיצות ולחי:

יח. כתבו משם גאון שמותר לומר לעכו"ם להציל ספרים מן הדליקה אפילו דרך רשות הרבים:

יט. כל מה שמותר להציל מפני הדליקה מותר להציל ממים ומשאר דברים המאבדים:

כ. הגליונים שלמעלה ושלמטה ושביין פרשה לפרשה ושביין דף לדף ושבתחלת הספר ושכסוף הספר אין מצילין אותם:

כא. האפיקורסים דהיינו האדוקים בעבודת כוכבים וכן מומרים לעבודת כוכבים שכתבו להם כתבי הקודש אין מצילים אותם ואף בחול שורפן עם האזכרות שבהן:

כב. תיבה שאחז בה האור יכול לפרוס עור של גדי מצדה האחר שלא תשרף ועושים מחיצה בכל הכלים להפסיק בין הדליקה אפילו כלי חרס חדשים מלאים מים שודאי יתבקעו כשתגיע להם הדליקה דגרם כיבוי מותר. הגה: במקום פסידא (מרדכי פרק כל כתבי):

כג. טלית שאחז בה האור פושטה ומתכסה בה ואינו חושש אם תכבה ויש מי שאומר שצריך שלא יתכוין לכך. הגה: מותר לכפות קערה על הנר שלא תאחז בקורה (טור). ועיין לעיל סימן רע"ז סעיף ה':

כד. יש אומרים שאין יכול ליתן עליו משקין כדי שיכבה כשיגיע להם ויש אמרים שמותר לעשות כן בשאר משקים חוץ מן המים משום כיבוס ויש מתירים אפילו במים ודברי סברא שנית נראים:

כה. נכרי שבא לכבות אין צריך למחות בידו אבל קטן שבא לכבות צריך למחות בידו:

כו. יכול לומר בפני עכו"ם כל המכבה אינו מפסיד אף אם אינו מזומן כאן יכול לקרותו שיבא אף על פי שודאי יכבה כשיבא וכן כל כיוצא בזה בהזיק הבא פתאום כגון אם נתרועעה חבית של יין

הנה מובא פאן ספר שו"תן ערוך אורח חיים מחולק לקצת החודש. שמונה עמודים י"ז. כף יגמור פל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ונופה להיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בכתבי פנסיות ובכתבי מדעיות. ובשמות. וקצת החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים ט"ז לחודש – עמוד ג זוכה לפנים צדיקים!

יכול לקרוא עכ"ם אף על פי שודאי יתקננה כשיבא. הגה: וכל הדינים הנזכרים בדיני הדליקה הני מילי בימיהם אבל בזמן שאנו שרויין בין אינם יהודים כתבו הראשונים והאחרונים ז"ל שמותר לכבות דליקה בשבת משום דיש בה סכנת נפשות והזריז הרי זה משובח ומכל מקום הכל לפי הענין דאם היו בטוחים ודאי שאין שום סכנה בדבר אסור לכבות אבל בחשש סכנת ספק מותר לכבות אפילו הדליקה בביתו של עכו"ם וכן נוהגין (תרומת הדשן סימן נ"ח והגהות אשירי פרק מי שהוציאוהו בשם אור זרוע). ודוקא לכבות הדליקה דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה ויש סכנה אם לא יכבה אבל אסור לחלל שבת כדי להציל (ממון) ואם עבר וחילל צריך להתענות ארבעים יום שני וחמישי ולא ישתה יין ולא יאכל בשר ויתן במקום חטאת י"ח פשיטים לצדקה ואם ירצה לפדות התענית יתן בעד כל יום שנים עשר פשיטים לצדקה (פסקי מהרא"י סימן ט). ועיין בטור יורה דעה מהלכות נדה סימן קפ"ה:

כז. גחלת המונחת במקום שרבים ניזוקים בה יכול לכבותה בין אם היא של מתכת בין אם היא של עץ והרמב"ם אסור בשל עץ:

סימן שלה – דין חבית שנשברה, ובו ה' סעיפים

א. חבית שנשברה מצילין ממנה מזון שלש סעודות אפילו בכלים הרבה דאלו בכלי אחד אפילו מחזיק מאה סעודות מציל ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ובלבד שלא יספוג דהיינו שלא ישים הספוג במקום היין לחזור ולהטיפו גזירה שמא יסחוט ואפילו אם יש לו בית אחיזה דליכא חשש סחיטה אסור שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ולא יטפח בשמן להכניס ידו ולקנחה בשפת הכלי. הגה: ויש אומרים דוקא חבית שנשברה שבהול ואם יציל חיישינן שיתקננה אבל אם נסדק ועביד טיף טיף שאינו בהול כל כך מותר להציל בכלים לקלוט ולצרף (הגהות מרדכי ותוספות פרק כל כתבי והגהות מיימוני פרק כ"ב) ויש אומרים דכל זה לא מיירי אלא להציל מחצר לחצר אבל לבית אחר שעירב עמו מצילין בכל ענין כמו שנתבאר לעיל גבי דליקה (פסקי מהרא"י סימן קצ"ו):

ב. אם נשברה חבית בראש גגו מביא כלי ומניח תחתיה ובלבד שלא יביא כלי אחר ויקלוט לקבל מן הקילות באויר לאחר שירד מן הגג ולא יביא כלי אחר ויצרף

אותו לראש הגג ואם מציל בכלי אחד מציל אפילו קולט או מצרף:

ג. נזדמנו לו אורחים מביא כלי אחד וקולט כלי אחד ויצרף ולא יקלוט ויצרף ואחר כך יזמין האורחים ולא יערים לזמן אורחים שאין צריכים לאכול. הגה: ומיהו אם עבר ועשה שקלט ואחר כך זימן אורחים מותר (רמב"ן והמגיד פרק כ"א):

ד. אם יזוב תירוש מגיגית של ענבים שעדיין לא נדרכו שנמצא אותו הדלף אינו ראוי שהרי המשקין שזבו אסורים ואינו רשאי לשום כלי תחתיו מפני שמבטלו מהיכנו כיצד יעשה יניח שם מטתו או שלחנו ואז יהיה אותו הדלף לפניו גרף של רעי ויכול להניח שם כלי לקבל הדלף כדי שלא יעשה שם טיט וכשיתמלא הכלי לא יזרקנו בכלי אחר שלא יבטלנו מהיכנו אלא מריקו בתוך הגיגית שיזבו המשקים ממנו שהיא מבוטלת מהיכנה על ידי משקים שבה משום משקין שזבו:

ה. נתפזרו לו פירות בחצר אחד הנה ואחד הנה מלקט מעט מעט ואוכל ולא יתן לתוך הסל ולא לתוך הקופה ואם נפלו במקום אחד נותן אפילו לתוך הסל אלא אם כן נפלו לתוך צרורות ועפרוריות שבחצר שאז מלקט אחד אחד ואוכל ולא יתן לתוך הסל ולא לתוך הקופה (ועיין לעיל סימן שי"ט):

סימן שלו – אם מותר לילך על גבי העשבים, וכן באילן, ובו י"ג סעיפים

א. אין עולים באילן בין לה בין יבש ואין נתלים בו ואין משתמשין במחובר לקרקע כלל גזרה שמא יעלה ויתלוש. עלה באילן בשבת בשוגג מותר לירד במזיד אסור לירד ואם עלה מבעוד יום בכל גוונא מותר לירד משחשיכה ויש אומרים דהני מילי כשהיה דעתו לירד מבעוד יום אבל לא היה דעתו לירד מבעוד יום לא ירד משחשיכה כיון שהיה דעתו לישוב שם באיסור. הגה: ודוקא אדם שעלה שם אבל אם הניח שם חפץ מבעוד יום אסור ליטלו משם בשבת (המגיד פרק כ"א) וכל זה באילן וכיוצא בו אבל קנים הרכים כירק מותר להשתמש בהם אף על פי שמחוברים בקרקע דאין אסור להשתמש בירק (הגהות אשירי פרק בכל מערבין בשם אור זרוע ובית יוסף):

ב. שרשי אילן הגבוהים מן הארץ ג' טפחים אסור להשתמש בהם פחות מכאן מותר

להשתמש בהם דכקרקע חשיבי ואם באים מלמעלה ויורדים למטה במקום שגבוהים שלשה אסורים ובמקום שאין גבוהים שלשה מותרים היו גבוהים שלשה וחלל תחתיהם אף על פי שמצד אחד אין חלל תחתיהם והרי הן שוים לארץ אסור לישוב אפילו על צד השוה לארץ:

ג. מותר לילך על גבי עשבים בין לחים בין יבשים כיון שאינו מתכוין לתלוש אבל האוכלים בגנות אסורים ליטול ידיהם על העשבים שמשקים אותם אף על פי שאינם מכוונים פסיק רישיה הוא אבל מותר להטיל בהם מי רגלים או שאר משקים שאינם מצמיחין. הגה: ולכן טוב להחמיר שלא לאכול בגנות אם ישתמש שם עם מים דבקושי יש לזוהר שלא יפלו שם מים (בית יוסף בשם סה"ת):

ד. יש לזוהר מלהשליך זרעים במקום ירידת גשמים שסופן להצמיח ואם ישליך לתרנגולים לא ישליך אלא כשיעור שיאכלו בו ביום או ליומים ואם הוא במקום דריסת רגלי אדם מותר שאין סופו לצמוח:

ה. עשבים שעלו על אוזן הכלי מלחות הכלי חשובים כמחוברים לקרקע והתולשן חייב:

ו. עשבים שתחבן בעפר מבעוד יום כדי שיהיו לחים מותר לאחוז בעלים ולהוציאן והוא שלא השרישו וגם צריך שאינו רוצה בהשרשתן אבל אם נתכוין לזריעה אסור:

ז. אסור לתלוש אפילו מעציץ שאינו נקוב:

ח. עציץ (פירוש חצי כד שזורעים שם עשבים) (ערוך), אפילו אינו נקוב, יש לזוהר מליטלו מעל גבי קרקע ולהניחו על גבי יתדות או איפכא בין שהוא של עץ בין של חרס. הגה: יחור של אילן שנפסח מערב שבת מן האילן ובו פירות מותר לתלוש הפירות ממנו בשבת (רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק ב):

ט. צנור המקלח מים מן הגג שעלו בו קשים ועשבים שסותמים ומעכבים קילוחו ומימיו יוצאים ומתפשטים בגג ודולפים לבית ממעכן ברגלו בצנעה דכיון דמתקן על ידי שינוי הוא שאינו עושה אלא ברגליו במקום פסידא לא גזרו רבנן:

הנה מובא פאן ספר שו"תן ערוף אורח חיים מחולק לקצת החודש. שמונה עמודים ימים. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרקם בנתי פנסיות ובנתי מדקשות. ובשמחות. ויזכה לתפארת וידיים. וזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים ט"ז לחודש – עמוד ד זוכה לבנים צדיקים!

י. הדס מחובר מותר להריח בו אבל אתרוג ותפוח וכל דבר הראוי לאכילה אסור להריח בו במחובר שמא יקוץ אותו לאכלו:

יא. השורה חטים ושעורים וכיוצא בהם במים הרי זה תולדת זורע וחייב בכל שהוא. הגה: ומותר להעמיד ענפי אילנות במים בשבת ובלבד שלא יהיו בהם פרחים ושושנים שהם נפתחים מלחלוחית המים (מהרי"ל) ועיין לקמן סימן תרנ"ד:

יב. תאנים שיכשו באיביהן וכן אילן שיכשו פירותיו בו התולש מהם בשבת חייב אף על פי שהם כעקורים לענין טומאה:

יג. אסור להשתמש בצדדי האילן אבל בצדי צדדין מותר לפיכך אסור לסמוך הסולם לצדי האילן דכי סליק ביה משתמש בצדדין אבל אם יש יתד תקועה בצדי האילן מותר לסמוך סולם עליו דהוה לה יתד צדדין וסולם צדי צדדין ואם נעץ בו יתד ותולה בו כלכלה היתד נקרא צדדין והכלכלה כצדי צדדין. הגה: ומותר ליגע באילן ובלבד שלא ינידנו (בית יוסף בשם אורחות חיים) בור עמוק אפילו מאה אמות מותר לירד ולעלות ומטפס ויורד ומטפס ועולה ולא חיישינן שמא יעקור קרקע בירידתו ועלייתו (טור):

סימן שלז – דין כיבוד הבית ודבר שאינו מתכוין, ובו ד' סעיפים

א. דבר שאין מתכוין מותר והוא שלא יהא פסיק רישיה הלכך גורר אדם מטה כסא וספסל בין גדולים בין קטנים ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ ומותר לרביץ הבית כיון שאינו מתכוין להשוות גומות אלא שלא יעלה האבק:

ב. אסור לכבד הבית אלא אם כן הקרקע מרוצף ויש מתירין אפילו אינו מרוצף. הגה: ויש מחמירין אפילו במרוצף (טור בשם ר"י ומרדכי ריש פרק כל הכלים ורבינו ירוחם חלק י"ג וסמ"ג וסה"ת) וכן נוהגין ואין לשנות מיהו על ידי עכו"ם מותר (רבינו ירוחם נתיב י"ג) וכן על ידי בגד או מטלית או כנף אווז הקלים ואינו משהו גומות (אגור). ואסור לכבד הבגדים על ידי מכבדות העשויים מקיסמים שלא ישתברו קיסמיהם (הגהות אלפסי פרק הזורק):

ג. אין סכין את הקרקע ולא מדיחים אותו אפילו הוא מרוצף:

ד. אסור לצרד חבית על הארץ דכיון שהיא כבדה יבוא להשוות גומות ודאי והוי פסיק רישיה:

סימן שלח – דברים האסורים בשבת משום השמעת קול, ובו ח' סעיפים

א. השמעת קול בכלי שיר אסור אבל להקיש על הדלת וכיוצא בזה כשאינו דרך שיר מותר. הגה: וכן אם לא עבד מעשה שרי ולכן אלו שקורין לחבריהם ומצפצפים בפיהם כמו צפור מותר לעשותו בשבת (הגהות אלפסי) ואסור להכות בשבת על הדלת בטבעת הקבוע בדלת אף על פי שאינו מכוין לשיר מכל מקום הואיל והכלי מיוחד לכך אסור ולכן אסור לשמש להכות על הדלת לקרוא לבית הכנסת על ידי הכלי המיוחד לכך אלא מכה בידו על הדלת (אגור ובית יוסף בשם פסקי תוספות דעירובין):

ב. יש מתירים לומר לעכו"ם לנגן בכלי שיר בחופות. הגה: ואפילו לומר לעכו"ם לתקן הכלי שיר שרי משום כבוד חתן וכלה אבל בלאו הכי אסור (מרדכי פרק משילין) ומיהו בזמן הזה נהגו להקל מטעם שיתבאר בסימן שאחר זה לענין טפוח ורקוד:

ג. זוג המקשקש לעשות עשוי על ידי משקולת מותר לערכו ולהכינו מבעוד יום כדי שילך ויקשקש כל השבת:

ד. המשמר פירותיו וזרעיו מפני חיה ועוף לא יספוק כף אל כף ולא יטפח כפיו על ירכו ולא ירקד להבריחם גזירה שמא יטול צרור ויזרוק להם:

ה. אין שוחקים באגוזים ולא בתפוחים וכיוצא בו משום אשווי גומות. הגה: ודוקא על גבי קרקע אבל על גבי שלחן שרי דליכא למגזר שם משום גומות (רבינו ירוחם חלק ז). ומותר לשחוק בעצמות שקורין טשי"ך אף על פי שמשמיעים קול הואיל ואינן מכוונין לשיר (הגהות אלפסי סוף עירובין). וכל זה בשוחק דרך צחוק בעלמא (בית יוסף) אבל בשוחק כדי להרויח אסור אפילו שוחק בתם ובחסר דהוי כמקח וממכר (אגור ובית יוסף ורמב"ם פרק כ"ג). ומכל מקום אין למחות בנשים וקטנים דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהו מזידין (תוספות וסמ"ג והגהות מיימוני פרק כ"א). ולשחוק בכדור עיין לעיל סימן ש"ח סעיף מ"ה:

ו. אסור לשאוב מים בגלגל גזירה שמא ימלא לגנתו וחורבתו או למשרה של פשתן לפיכך אם לא היה שם לא גינה ולא חורבה ולא בריכה לשרות בה פשתן

מומר ויש אומרים שלא אסרו אלא בגלגל גדול שמוציא מים הרבה ביחד בלא טורח והם גלגלים הקבועים בהם דליים הרבה סביב אבל גלגלים שלנו שאין ממלאים בהם אלא מעט מותר דליכא למיחש למידי:

ז. מי שיש לו פירות בראש הגג ורואה מטר שבא אסור לשלשלם בשבת דרך ארובה שבגג אבל מותר לכסותן ואפילו לבנים שהם מוקצים מותר לכסותן מפני הדלף:

ח. מותר ליתן כלי תחת הדלף בשבת ואם נתמלא שופכו ומחזירו למקומו והוא שיהא הדלף ראוי לרחיצה אבל אם אינו ראוי אסור משום שאין עושין גרף של רעי לכתחלה ואם נתן כלי תחת דלף שאינו ראוי לרחיצה מותר לטלטלו במים המאוסים שבו:

סימן שלט – כמה דינים פרטיים הנוהגין בשבת, ובו ז' סעיפים

א. אין רוכבין על גבי בהמה (ועיין לעיל סימן ש"ה סעיף י"ח מדין הליכת קרון):

ב. אין שטיין על פני המים אפילו בבריכה שבחצר מפני שכשהמים נעקרים ויוציאים חוץ לבריכה דמי לנהר ואם יש לה שפה סביב מותר דכיון דאפילו נעקרו המים השפה מחזרת אותם למקומם הוי ליה ככלי וליכא למיגזר ביה שמא יעשה חבית של שייטין:

ג. אין מטפחין להכות כף אל כף ולא מספקין להכות כף על ירך ולא מרקדין גזירה שמא יתקן כלי שיר ואפילו להכות באצבע על הקרקע או על הלוח או אחת כנגד אחת כדרך המשוררים או לקשקש באגוז לתינוק או לשחק בו בזוג כדי שישתוק כל זה וכיוצא בו אסור גזירה שמא יתקן כלי שיר ולספק כלאחר יד מותר. הגה: והא דמספקין ומרקדין האידנא ולא מחינן בהו משום דמוטב שיהיו שוגגין וכו' ויש אומרים דבזמן הזה הכל שרי שאין אנו בקיאיין בעשיית כלי שיר וליכא למיגזר שמא יתקן כלי שיר דמלתא דלא שכיח הוא ואפשר שעל זה נהגו להקל בכל (תוספות סוף פרק המביא כדי יין):

ד. אין דנין. הגה: ולכן אסור לתפוס ולהכניס לבית הסוהר מי שנתחייב איזה עונש כדי שלא יברח וכל שכן שאסור להלקותו דהוה בכלל דין ואם יברח אין עלינו כלום (בית יוסף סוף סימן רס"ג בשם שבולי הלקט) ולא מקדשין. הגה: ויש מתירין לקדש היכא דאין לו אשה

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך אורח חיים מחולק לפרקי החודש. שמונה עמודים ליום. כף יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". נא לפרקם בנתי פנסיות ובנתי מדרשות. ובשמחות. ויזכה החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "הש"ס" בכל יום. שהוא "תורה לשמה!" וכל המזכה את הרבים ט"ז לחודש – עמוד ה זוכה לבנים צדיקים!

ובנים (רבינו תם) ואפשר שהוא הדין הכניסה לחופה שרי (סמ"ג) ואף על גב דלא קיימא לן הכי מכל מקום סומכין על זה בשעת הדחק כי גדול כבוד הבריות כמו שרגילין שלפעמים שלא היו יכולים להשוות עם הנדוניא ביום ו' עד הלילה דעושין החופה והקידושין בליל שבת הואיל וכבר הוכנו לסעודה ולנשואין והוי ביוש כללה ביום כללה ולחתן אם לא יכנוס אז ומכל מקום כתחלה יש ליהזר שלא יבא לידי כך (ועיין בטור אבן העזר סימן ס"ג). ולא חולצין ולא מיבמין ואין כונסין ולא מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מפרישין תרומות ומעשרות ואין פודין הבן ואין מגרשין אלא אם כן הוא גט שכיב מרע (דתקיף ליה עלמא) וכולם אם נעשו שוגגין או מזידין או מוטעין מה שעשוי עשוי:

ה. הכונס את האלמנה לא יבא עליה ביאה ראשונה לא בשבת ולא ביום טוב (ועיין לעיל סימן ר"פ):

ו. אסור לאדם להשיט במים דבר להוליכו מאצלו או להביאו אצלו ולכן קסמים שעל פני המים אסור להפצילן לכאן ולכאן כדי לנקות המים שיהיו יפים:

ז. ספינה אם היא יושבת בקרקע הים ואינה שטה כלל מותר ליכנס בה ואם היא קשורה כמנהג הספינות העומדות בנמל אף על פי שהיא שטה על פני המים מותר ליכנס בה:

סימן שמ – כמה דינין מדברים האפורים בשבת בעין תולדות מאבות, ובו י"ד סעיפים

א. אסור ליטול שערו או צפרניו בין ביד בין בכלי בין לעצמו בין לאחרים וחייב על שתי שערות ומלקט לבנות מתוך שחורות אפילו באחת חייב ודבר זה אפילו בחול אסור משום לא ילבש גבר שמלת אשה. הגה: ועיין לעיל סוף סימן ש"ג דין סריקה וחפיפה:

ב. אסור לחתוך יבלת מגופו בין ביד בין בכלי בין לו בין לאחר:

ג. המוחק דיו שעל הקלף או שעוה שעל הפנקס אם יש במקומו כדי לכתוב ב' אותיות חייב. הגה: אסור לשבור עוגה שכתוב עליה כמין אותיות אף על פי שאינו מכוין רק לאכילה דהוי מוחק (מרדכי פרק כלל גדול):

ד. יש ליהזר שלא לכתוב באצבעו כמשקין על השולחן או באפר. אבל מותר לרשום באויר כמין אותיות (תרומת הדשן סימן ס"ג):

ה. מותר לרשום בצפורן על הספר כמו שרושמיין לסימן שאין זה דבר המתקיים:

ו. חוט של תפירה שנפתח אסור למתחו משום תופר:

ז. אותם שמהדקים הבגדים סביב זרועותיהם על ידי החוט שמותחין אותו ומתהדק אסור למתחו אלא אם כן יהיו הנקבים רחבים קצת ומתוקנים בתפירה ובעיגול:

ח. מוכין שנפלו מן הכסת מותר להחזירם אבל אסור ליתנם בתחלה בכסת:

ט. אסור לקבץ מלח ממשרפות המלח שדומה למעמר וכן אסור לקבץ כל דבר במקום גידולו:

י. המקבץ דבילה ועשה ממנה עיגול או שנקב תאנים והכניס החבל בהם עד שנתקבצו גוף אחד הרי זה תולדות מעמר וחייב וכן כל כיוצא בזה:

יא. אף על פי שנותנים שומשמיין ואגוזים לדבש לא יחבצם בידו:

יב. הנותן זרע פשתן או שומשמיין וכיוצא בהם במים חייב משום לש מפני שמתערבים ונתלים זה בזה:

יג. אין שוכרים החרס ואין קורעין הנייר מפני שהוא כמתקן כלי:

יד. המדבק ניירות או עורות בקולן של סופרים וכיוצא בו הרי זה תולדת חופר וחייב וכן המפרק ניירות דבוקים או עורות דבוקים ולא נתכוין לקלקל בלבד הרי זה תולדת קורע וחייב:

סימן שמא – היתר נדרים בשבת, ובו ג' סעיפים

א. מתירים נדרים בשבת אם הם לצורך השבת כגון שנדר שלא לאכול או שלא לשתות אף על פי שהיה לו פנאי להתירם קודם השבת אבל הבעל יכול להפר נדרי אשתו אפילו שאינם לצורך השבת מפני שאם לא יפר לה היום לא יוכל עוד להפירם:

ב. מי שנשבע לעשות מלאכה פלונית עד זמן פלוני ולא נזדמן לו לעשותה עד יום האחרון של אותו זמן ואותו יום בא בשבת ויש לו פתחים להתיר נדרו נשאלין אפילו בשבת:

ג. נהגו להתיר חרמי הקהל בשבת ואף על פי שאינם לצורך השבת (ועיין לעיל סוף סימן ש"ו):

סימן שמב – בין השמשות מותר לעשות דברים שאסרו חז"ל משום גזירה, ובו סעיף אחד

א. כל הדברים שהם אסורים מדברי סופרים לא גזרו עליהם בין השמשות (ועיין לעיל סימן רס"א וסוף סימן ש"ו) והוא שיהא שם דבר מצוה או דוחק כיצד מותר לו בין השמשות לעלות באילן או לשוט על פני המים להביא לולב או שופר וכן מוריד מהאילן או מוציא מהכרמלית עירוב שעשה וכן אם היה טרוד ונחפז לדבר שהוא משום שבות מותר בין השמשות ומטעם זה מותר לומר בין השמשות לעכור"ם להדליק לו נר לשבת:

סימן שמג – דיני קטן בשבת, ובו סעיף אחד

א. קטן אוכל נבילות אין בית דין מצווין להפרישו אבל אביו מצווה לגעור בו ולהפרישו (מאיסור דאורייתא) ולהאכילו בידים אסור אפילו דברים שאסורים מדברי סופרים וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד ואפילו בדברים שהם משום שבות. הגה: ויש אומרים דכל זה בקטן דלא הגיע לחינוך אבל הגיע לחינוך צריכים להפרישו (תוספות פרק כל כהבי) ויש אומרים דלא שייך חינוך לבית דין אלא לאב בלבד (בית יוסף) וקטן שהכה לאביו או עבר שאר עבירות בקטנותו אף על פי שאין צריך תשובה כשהגדיל מכל מקום טוב לו שיקבל על עצמו איזה דבר לתשובה ולכפרה אף על פי שעבר קודם שנעשה בר עונשין (פסקי מהרא"י סימן ס"ב):

סימן שדמ – דין ההולך במדבר בשבת, ובו ב' סעיפים

א. ההולך במדבר ואינו יודע מתי הוא שבת מונה שבעה ימים מיום שנתן אל לבו שכחתו ומקדש השביעי בקידוש והבדלה ואם יש לו ממה להתפרנס אסור לו לעשות מלאכה כלל עד שיכלה מה שיש לו ואז יעשה מלאכה בכל יום אפילו ביום שמקדש בו כדי פרנסתו מצומצמת ומותר לילך בו בכל יום אפילו ביום שמקדש בו:

ב. היה יודע מנין יום שיצא בו כגון שיודע שהיום יום רביעי או יום חמישי ליציאתו אבל אינו יודע באיזה יום באיזו יום יצא

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך אורח חיים מחולק ל'פ' החודש. שמונה עמודים ליום. כף יגמור פל אורח חיים מדי חודש בתדוש. וזוהי ה'היות' בן עולם הבא. נא לפרסם ב'פתי פנסיות וב'פתי מד'שות. ובשמות. וז'כל החברים ו'דידים. לזכות את הרבים ל'היות' בן עולם הבא על ידי י'מודד ה'הכח' כ'כל יום. שהוא תורה לשמה!"

זכר המזכה את הרבים **ט"ז לחודש – עמוד ו** **זוכה לבנים צדיקים!**

מותר לעשות מלאכה כל מה שירצה ביום שמיני ליציאתו שביום כזה יצא מביתו דכודאי לא יצא בשבת וכן ביום ט"ו וביום כ"ב וכן לעולם:

סימן שמה – דין ארבע רשויות בשבת, ובו י"ט סעיפים

א. ארבע רשויות לשבת רשות היחיד ורשות הרבים וכרמלית (פירוש רך מל לא לח ולא יבש אלא בינוני הכא נמי לא רשות היחיד שאין לו מחיצות ולא רשות הרבים שאינו דומה לדגלי מדבר דלאו להילוכא דרבים עבידא. רש"י), ומקום פטור:

ב. איזה רשות היחיד מקום המוקף מחיצות גבוהים עשרה טפחים ויש בו ד' טפחים על ד' טפחים או יותר וכן חריץ עמוק עשרה ורחב ארבעה על ארבעה וכן תל גבוה עשרה ורחב ארבעה על ארבעה.

הגה: יש אומרים דבעינן באלו ארבעה על ארבעה הן ואלכסונן וכמו שיתבאר לקמן סימן שמ"ט (הגהות אשרי פרק קמא דשבת ותוספות עירובין דף נ"א):

ג. כתלים המקיפים רשות היחיד על גביהם רשות היחיד אפילו אינם רחבים ד':

ד. חורים שבכתלי רשות היחיד שכלפי רשות היחיד הם רשות היחיד. הגה: ואם הם כלפי חוץ ואינם עוברים כלפי פנים נדונין לפי גבהן ורחבן כמו שיתבאר סימן זה סעיף י"ג (בית יוסף בשם הרשב"א והמגיד):

ה. אויר רשות היחיד הוא רשות היחיד עד לרקיע:

ו. אפילו כלי כגון תיבה או מגדל או כוורת אם יש בו לרבע ארבעה על ארבעה והוא גבוה עשרה הוי רשות היחיד:

ז. איזה רשות הרבים רחובות ושווקים הרחבים ט"ז אמה ואינם מקורים ואין להם חומה ואפילו יש להם חומה אם הם מפולשים משער לשער (ואין דלתותיו נעולות בלילה) (טור), הוי רשות הרבים. ויש אומרים שכל שאין ששים רבוא עוברים בו בכל יום אינו רשות הרבים:

ח. מבואות הרחבים ט"ז אמה ומתקצרים בקצתן ואין בהם ט"ז אמה יש אומרים שאם ארכן לאורך רשות הרבים הרי הן רשות הרבים:

ט. מבואות הרחבים י"ג אמות ושליש ושני ראשיהם מפולשים לרשות הרבים שהוא לרשות הרבים שהוא רחב ט"ז יש אומרים שהוא רשות הרבים:

י. כל דבר שהוא ברשות הרבים אם אינו גבוה (שלשה) טפחים אפילו הם קוצים או צואה שאין רבים דורסין עליהם חשובים כקרקע והוי רשות הרבים ואם הוא גבוה שלש ומשלש עד תשעה ולא תשעה בכלל אם הוא רחב ארבע על ארבע הוי כרמלית ואם אינו רחב ארבע על ארבע הוי מקום פטור ואם הוא גבוה ט' טפחים מצומצמים ורבים מכתפים עליו הוי רשות הרבים אפילו אינו רחב ארבעה ויש מי שאומר דהוא הדין לגבוה מתשעה ועד עשרה ורבים מכתפים עליו הוי רשות הרבים אפילו אינו רחב ארבעה ומעשרה ולמעלה אם הוא רחב ארבעה הוי רשות היחיד ואם לאו הוי מקום פטור אפילו אם יש בו מקום כדי לחוק להשלימו לארבעה:

יא. גומא ברשות הרבים אם אינה עמוקה שלש הויא רשות הרבים משלש עד עשרה אם רחבה ארבעה הוי כרמלית ואם לאו הוי מקום פטור ואם היא עמוקה עשרה הוי רשות היחיד והוא שתהא רחבה ארבעה:

יב. רשות הרבים אינה תופסת אלא עד עשרה אבל למעלה מעשרה הוי מקום פטור:

יג. חורים שבכלים כלפי רשות הרבים אם הם גבוהים למעלה משלשה אינם כרשות הרבים אלא נידונים לפי מדותיהם:

יד. איזו היא כרמלית מקום שאין הילוך לרבים כגון ים ובקעה ואצטונית ואיצטבא (פירוש אצטונית מקום שלפני החנויות שיושבים שם הסוחרים ואצטבא הוא מקום שמניחין עליו פרקטיא) שלפני העמודים ברשות הרבים והיא רחבה ארבעה וגבוה משלשה ועד עשרה וקרן זוית הסמוכה לרשות הרבים (כגון מבואות שיש להן שלשה מחיצות) ואין להם לחי או קורה ברביעית (טור) ורשות הרבים שהיא מקורה ותל שיש בו ארבע על ארבע ואינו גבוה עשרה וכן חריץ שהיא ארבעה על ארבעה ואינו עמוק עשרה:

טו. בית שאין תוכו עשרה וקריו משלימו לעשרה יש בו ארבע על ארבע תוכו כרמלית ועל גבו רשות היחיד ואם חוקק בו ארבע על ארבע אפילו באמצע רחוק מן הכתלים נעשה כולו רשות היחיד:

טז. גג הבולט על מחיצות הבית בענין שאין מחיצות הבית ניכרות לעומד על הגג הוי כרמלית ואפילו הוא גבוה ורחב הרבה ואם חלון פתוח לו מן הבית הוי כרשות היחיד וכן זיזין הבולטים מן הכותל ויש בהם ד' על ד' הוי כרמלית אלא אם כן חלון הבית פתוח להם:

יז. חורי כרמלית אינם ככרמלית אלא הם נידונים לפי גבהם ורחבם:

יח. גדר כרמלית שלא יהא פחות מארבעה על ארבעה ואינה תופסת אלא עד עשרה ולמעלה מעשרה הוי מקום פטור וימים ונחלים ממיא משחינן הילכך הנוטל מהם מעל פני המים עד עשרה באויר הוי כרמלית למעלה מעשרה באויר הוי מקום פטור. הגה: בור העומד בכרמלית אפילו עמוק מאה אמה הוי כרמלית אלא אם כן הוא רחב ארבעה על ארבעה דאין מקום פטור בכרמלית כמו שיתבאר בסמוך:

יט. מקום פטור הוא מקום שאין בו ד' על ד' וגבוה משלשה ולמעלה עד לרקיע או חריץ שאין בו ד' על ד' ועמוק יותר משלשה וכן המחיצות הגבוהות משלשה ולמעלה ואין ביניהם ארבעה על ארבעה. הגה: וכל זה דוקא בעומד ברשות הרבים אבל בכרמלית אמרינן מצא מיין את מינו וניעור ודינו ככרמלית (ר"ן פרק כיצד משתתפין והגהות מרדכי פרק ט"ו דשבת וטור ובית יוסף בשם רמב"ם). ויש חולקים ואומרים דאין חילוק בין רשות הרבים לכרמלית (רש"י ומגיד משנה פרק י"ד בשם רשב"א). אבל אם עומד ברשות היחיד לכולי עלמא דינו כרשות היחיד (בית יוסף):

סימן שמו – דיני עירובין מן התורה, ובו ג' סעיפים

א. מן התורה אין חייב אלא במוציא ומכניס וזורק ומושיט מרשות היחיד לרשות הרבים או מרשות הרבים לרשות היחיד וחכמים אסרו מכרמלית לרשות היחיד או לרשות הרבים או מהם לכרמלית אבל מקום פטור מותר להוציא ולהכניס ממנו לרשות היחיד ולרשות הרבים ומהם לתוכו אבל העומד ברשות היחיד ומוציא או מכניס או מושיט וזורק לרשות הרבים דרך מקום פטור או איפכא חייב וכן לא יעמוד אדם על מקום פטור ויקח חפץ מיד מי שעומד ברשות הרבים ויתננו למי שעומד ברשות היחיד או איפכא ולהחליף דרך מקום פטור ברשויות דרבנן יש אוסרים ויש מתירים (עיין לקמן סימן שע"ב סעיף ו').

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך אורח חיים מחולק לפי החודש. שמונה עמודים ימים. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדשו. ויזכה להיות 'בן עולם הבא'. נא לפרסם בבתי פנסיות ובבתי מדרשות. ובשבתות. ויזכה החברים וידידים. לזכות את הרבים להיות 'בן עולם הבא' על ידי 'ימוד' ה'ה'כה' בכל יום. שהוא 'תורה לשמה'! וכל המזכה את הרבים ט"ז לחודש – עמוד ז' זוכה לבנים צדיקים!

ג. מן התורה אין חייב אלא במעביר ד' אמות ברשות הרבים וחכמים אסרו להעביר ארבע אמות בכרמלית וים ובקעה תרי גווני כרמלית נינהו ומותר לטלטל מזו לזו תוך ארבע אמות:

ג. קרפף (פירוש מקום שמוקף מחיצות בלא קרוי כמו חצר) יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה אסרו חכמים לטלטל בו אלא תוך ארבע אמות ומותר להוציא ממנו לכרמלית אחר כגון בקעה העוברת לפניו. הגה: ולכן מותר ליקח מפתח מכרמלית שלפני גינה לפתוח ולנעול ולהחזיר המפתח אליו (טור) ובלבד שלא יהא ביניהם אסקופה שהיא רשות היחיד כגון שהוא גבוה עשרה ורחבה ארבעה או שיש לה שני מחיצות מן הצדדין שהן רחבין ארבע ומשקוף עליה רחבה ארבעה דאו הוי רשות היחיד אף על פי שאינו גבוה עשרה מיהו אסור להכניס מהאסקופה לרשות היחיד או איפכא דחיישינן שמא לא יהיה התקרה ארבע ואז אם אין האסקופה גבוה שלש יש לה הדין שלפניה ואפילו אם גבוה שלש מאחר שכל רשויות שלנו הם כרמלית אמרינן מצא מין את מינו וניעור כמו שנתבאר סימן ש"ה וכן אם התקרה רחבה הרבה ואין לה מחיצות מן הצדדים דינה כרשות שלפניה וכן בגגין שלנו הבולטין לפני הבתים דינם כרשות שלפניהם (הגהות מרדכי פרק קמא דשבת):

סימן שמו – על איזה הוצאות חייב מן התורה, ובו סעיף אחד

א. מן התורה אינו חייב אלא כשעוקר חפץ מרשות היחיד והניחו ברשות הרבים או

איפכא אבל פשט ידו לפניו וחפץ בידו ונטלו חבירו העומד בפנים או שפשט ידו לחוץ וחפץ בידו ונטלו חבירו העומד בחוץ שזה עקר וזה הניח שניהם פטורים אבל אסור לעשות כן מדרבנן ואם פשט ידו לפניו וחפץ בידו והניחו לתוך יד חבירו העומד בפנים או שפשט ידו לפניו ונטל חפץ מתוך יד חבירו העומד בפנים והוציא לחוץ שנמצא שהעומד בחוץ לבדו עקר והניח הוא חייב וחבירו פטור אבל אסור ואפילו אם העומד בחוץ הוא עכו"ם אסור מפני שהוא כנתנו על מנת להוציא והוא הדין להוציא ידו לחוץ והניחו ביד חבירו העומד בחוץ או שנטל מיד חבירו העומד בחוץ והכניס בפנים שהעומד בפנים חייב שהוא עקר והניח והעומד בחוץ פטור אבל אסור:

סימן שמח – דין המושיט מרשות לרשות, ובו סעיף אחד

א. היה עומד ברשות היחיד והוציא ידו מלאה פירות לרשות הרבים בתוך עשרה בשוגג מותר להחזירה לאותו חצר ואסור להושיטה לחצר אחר ואם במזיד אסור אפילו להחזירה לאותו חצר ויש אומרים דהני מילי כשהוציאה מבעוד יום אבל אם הוציאה משחשיכה מותר להחזירה שמא ישליכה מידו ויבא לידי חיוב חטאת כמה דברים אמורים כשהוציא לרשות הרבים אבל אם הוציאה לכרמלית בכל גוונא מותר להחזירה:

סימן שנט – דין ארבע אמות ברשות הרבים, ובו ה' סעיפים

א. כל אדם יש לו ארבע אמות ברשות הרבים שיכול לטלטל בהם ומודדים לו באמה שלו ואם אמתו קטנה נותנים לו ארבע אמות בינוניות של כל אדם שכל אחת מהן ששה טפחים (ועיין לקמן סימן שצ"ו):

ב. ארבע אמות שאמרו הן ואלכסונו שנמצא שהם חמשה אמות ושלושה הומשינן ויש מי שאומר שמארבע אמות עד חמשה ושלוש הומשים פטור אבל אסור:

ג. מותר לו לאדם לעקור חפץ מרשות הרבים וליתנו לחבירו שאצלו בתוך ארבע אמותיו וחבירו לחבירו שאצלו אף על פי שהחפץ הולך כמה מילין ברשות הרבים ובלבד שלא יוציאנו חוץ מתחום שלו ויש מי שאוסר (ועיין לעיל סימן ש"א סעיף מ"ב):

ד. היו שנים מקצת אמותיו של זה בתוך אמותיו של זה כגון שיש ביניהם ר' אמות מביאין ואוכלין באמצע ובלבד שלא יוציא כל אחד מתוך שלו לתוך של חבירו היו שלשה והאמצעי מובלע ביניהם כגון שבין שנים החיצונים שמנה אמות האמצעי החיצונים שמונה אמות, האמצעי מותר עם כל אחד מהחיצונים כמה שארבע אמותיו מובלעים בתוך שלו, ושנים החיצונים אסורים אסורים זה עם זה:

דעת הרמ"א על הבית יוסף – כל החולק עליו כחולק על השכינה

כתב הרמ"א באחת מתשובותיו: "באתי להשיב מפני הכבוד לדברי הגאון הגדול מורנו ורבינו יוסף קארו יצ"ו, אשר מימיו אנו שותים ומקנקנו וכדו, ומה אוסיף בשבחו לכבודו, מאחר דכל מה דאת משבח ליה את מגנה במעשה ידו, אתפלל אל ה' על העתיד להאריך ימי מורינו ורבינו נשיא אלוקים בתוכינו, חלילה להרמות דבר מכבוד תורתו, וכל החולק עליו כחולק על השכינה". (תשובות הרמ"א סימן מ"ח, ווארשא תרמ"ג, דף מ"ז עמוד א').

הנה מובא פאן ספר שו"ת ערוך אורח חיים מחולק לכל החודש. שמונה עמודים ליום. כך יגמור כל אורח חיים מדי חודש בתדוש. ויוסף יהיות "בן עולם הבא". נא לפרסם בבתי פנסיות ובבתי מדרשות. ובשמחות. וכל החברים וידידים. לזכות את הרבים ליהיות "בן עולם הבא" על ידי לימוד "השקפה" בכל יום. שהוא "תורה לשמה" וכל המזכה את הרבים ט"ז לחודש – עמוד ח זוכה לבנים צדיקים!

